

SELETUSKIRI
maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 5 lõike 1 ja § 19 lõike 1 alusel.

Määruse eelnõuga muudetakse järgmiseid „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” (edaspidi *rakenduskava*) meetme määruseid:

- maaeluministri 15. mai 2017. a määrus nr 41 „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“ (edaspidi *määrus nr 41*);
- maaeluministri 31. mai 2018. a määrus nr 35 „Vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus“ (edaspidi *määrus nr 35*);
- maaeluministri 18. jaanuari 2022. a määrus nr 4 „2022. aastal toetatavate „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020“ meetmete ja tegevuste liigid“ (edaspidi *määrus nr 4*).

Eelnõuga tehtavad muudatused puudutavad Keskkonnaministeeriumit, Maaeluministeeriumit, Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametit (edaspidi *PRIA*), kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevaid ettevõtjaid (kokku 104) ning vesiviljelustoodete tootmiseks tegevusluba omavaid ettevõtjaid (kokku 48). Eelnõu muudatused toetavad ettevõtjate müügitulu suurenemise soodustamise kaudu „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ (PÕKA 2030) eesmärgi täitmist, mis puudutab kalandus- ja vesiviljelussektori jätkusuutlikkust ja konkurentsivõimet.

Määruse nr 41 muudatustega täiendatakse abikõlblike kulude loetelu, mis võimaldab toetada Eesti kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevate ettevõtete struktuurset üleminekut energia- ja keskkonnasäästlikumatele transpordivahenditele, mis võimaldab sektoril lisaks töötlemisele muuta keskkonnasäästlikumaks tarneahelas ka logistika, millega tooted tarbijateni jõuavad. Määruse nr 35 muudatustega täiendatakse samuti abikõlblike kulude loetelu. Lisaks muudetakse taotlejale taastuva energiaallika päikeseenergia tootmiseks kasutatava seadme toetuse taotlemine lihtsamaks. Samuti muudetakse eelnõuga määrust nr 4, täiendades 2022. aastal toetatavate meetmete nimekirja vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetusega.

Eelnõu valmistasid ette Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna vee-elusressursside väärindamise ja turustamise valdkonna peaspetsialistid Laura Freivald (tel 625 6297 laura.freivald@agri.ee) ja Ketter Kärp (tel 625 6115, ketter.karp@agri.ee) Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Karina Torop (tel 625 6520, karina.torop@agri.ee) ning eelnõu keeleteimetaja on Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-s 1 muudetakse maaeluministri 15. mai 2017. a määrust nr 41 „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“.

Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse määruse § 4 lõiget 1 punktidega 8–11, millega lisatakse abikõlblike kulude hulka kalapüügi- ja vesiviljelustoodete transpordiks mõeldud elektri- gaasi- ja hübriidmootoriga termo- või külmutusseadmega varustatud mootorsõiduki ostmise ja kapitalirendi kulu. Kusjuures abikõlblik on vaid antud eesmärgil kasutatav N₂- ja N₃-kategooria mootorsõiduki ostmise ja kapitalirendi kulu ning nimetatud mootorsõiduki ostmise või kapitalirendi korral ka termo- või külmutusseadmega varustatud O₂-, O₃- ja O₄-kategooria haagise ostmise ja kapitalirendi kulu. Eraldi haagise ostmise või kapitalirendi kulu on mitteabikõlblik. Lisaks on võimalik taotleda toetust gaasi- ja elektrimootoriga tõstuki ning elektrilise rokla ehk kahveltõstuki ostmiseks ja kapitalirendiks. Samuti lisatakse abikõlblike kulude loetellu ka päikese energiaallikast elektrienergia tootmiseks kasutatava seadme soetamise, kapitalirendi ja paigaldamise kulu, kusjuures selleks ei ole eelnõu kohaselt vaja teha energiaauditit.

Toetuse taotlemisel peab arvestama, et termo- või külmutusseadmega haagise ostmise ja kapitalirendi kulu on abikõlblik üksnes siis, kui samaaegselt soetatakse ka mootorsõiduk, millega termo- või külmutusseadmega haagist vedada saab. Majandus- ja kommunikatsiooniministri 13. juuni 2011. a määruse nr 42 „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele“ lisa 5 jaotise A punkti 2 kohaselt on N-kategooria (veoauto) sõidukid vähemalt neljarattalised veoseveoks konstrueeritud ja valmistatud mootorsõidukid. N₂- kategooria sõidukiks loetakse sõidukit, mille täismass on üle 3,5 t, kuid ei ületa 12 t ja N₃- kategooria sõidukiks, mille täismass on üle 12 t. Poolhaagise või kesktelghaagise veoks konstrueeritud veduki korral on selle kategooria määramisel arvestatavaks massiks veduki tühimass, millele on liidetud pool- või kesktelghaagise poolt vedukile ülekantavale suurimale staatilisele vertikaalsele koormusele vastav mass ning vajadusel ka veduki enda koorma suurim mass. Sama määruse jaotise punkti 5 alusele nimetatakse O- kategooria sõidukeid haagisteks. O₂- kategooria sõiduk on haagis, mille täismass on üle 0,75 t, kuid ei ületa 3,5 t. O₃- kategooria sõiduk on haagis, mille täismass on üle 3,5 t, kuid ei ületa 10 t. O₄- kategooria sõiduk on haagis, mille täismass on üle 10 t. Kõigi abikõlblike transpordivahendite puhul on oluline ressursi- ja energiasäästlikkus ehk toetatakse gaasi-, elektri- ja hübriidmootoriga mootorsõidukite, mille varustuse hulka kuulub termo- või külmutusseade, ostmise ja kapitalirendi kulu.

Euroopa Komisjon avaldas 14. juulil 2021. aastal uue Euroopa Liidu kliima- ja energiaalase seadusandluse paketi koondnimetajaga „Eesmärk 55“ (inglise keeles: *Fit For 55*): Euroopa Liidu 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamine teel kliimanetraalsuseni. Nimetatud paketi üldeesmärk on sisustada Euroopa Liidu üleselt 2030. aastaks vähemalt 55% kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine võrreldes 1990. aastaga. Selleks on Euroopa Komisjon teinud ettepaneku muuta kõiki olulisemaid kliima- ja energiaraamistiku õigusakte. Roheleppe paketi „Eesmärk 55“ raames kavandatavad sõiduautode ja kaubikute rangemad CO₂ heite normid on üks tegevus toetamiseks liikmesriikide jõupingutusi riiklike eesmärkide saavutamiseks, ergutades samal ajal kalapüügi- ja vesiviljelussektoris uuenduslike tehniliste lahenduste kasutuselevõttu. Antud muudatus aitab kaasa kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegelevate ettevõtjate struktuursele üleminekule energia- ja ressursisäästlikumatele transpordivahenditele.

Samuti lisandub eelnõu jõustumisel võimalus taotleda toetust päikese energiaallikast elektrienergia tootmiseks kasutatava seadme soetamiseks, kapitalirendiks ja paigaldamiseks ilma eelneva energiaauditita. Küll aga tuleb selle tegevuse abikõlblikkuse osas arvestada, et abikõlblik on vaid see osa kulist, mis ei ületa kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemise ehitise taotlemisele eelnenud kahe aasta keskmist elektritarbimist. Päikese energiaallika ostmise, kapitalirendi ja paigaldamise kulu abikõlblikkust hinnatakse taotlemisele eelnenud kahe aasta keskmise elektri tarbimisteatise alusel. Selle muudatuse jõustumisega luuakse võimalus kalapüügi- ja vesiviljelussektori ettevõtjatel keskenduda juba turul pakutavatele taastuvatele energiaallikatele nagu seda on päikesepaneelid. Lisaks, võttes arvesse järsult tõusnud energiahindasid, luuakse eelnõu muudatustega võimalused kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevatele ettevõtjatele võtta kasutusele soodsamate energiakandjatega seadmeid.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse määruse § 5 punkti 11. Kehtivas määruses on antud meetme puhul mitteabikõlblik igasugune sõiduki soetamise ja kapitalirendi kulu. Tulenevalt eelnõu § 1 punkti 1 täiendusest on võimalik toetada käesoleva meetme § 4 lõike 1 punktides 8–10 nimetatud mootorsõiduki või tõstuki ostmise ja kapitalirendi kulu. Liiklusseaduse § 2 punkti 40 mõistes nimetatakse mootorsõidukiks mootori jõul liikuvat sõidukit, välja arvatud üksnes piiratud liikumisvõimega isikule kasutamiseks ettenähtud mootoriga sõiduk, jalgratas, kergliikur, pisimopeed, robotliikur, maastikusõiduk, tramm ja sõiduk, mille valmistajakiirus ei ületa kuut kilomeetrit tunnis.

Eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse määruse § 7 lõiget 4 punktiga 11, millega täpsustakse § 4 lõike 1 punktis 11 nimetatud tegevust. Kui tegemist on § 4 lõike 1 punkti 11 mõistes päikese energiaallikast elektrienergia tootmiseks kasutatava seadme ostmise, kapitalirendi või paigaldamise kuluga tuleb taotlejal esitada PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu elektri tarbimisteatis taotlemisele eelnenud kahe aasta keskmise tarbimise kohta. Näiteks kui tarbimisteatis on väljavõtte tarbimiskoha viimase kolme aasta andmetest, siis arvesse võetakse siiski vaid taotlemisele eelnenud kahe aasta elektrienergia tarbimist.

Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse tulenevalt eelnõu § 1 punktiga 1 tehtud muudatusest määruse § 8 lõike 6 punkti 2 sõnastust. Uue sõnastuse kohaselt on taotlejal võimalik saada üks hindepunkt, kui tegevus on esitatud energiaauditi aruandes või kui panustatakse tootmises päikese energiaallikast elektrienergia üleminekule seadme kasutusele võtu kaudu. Tänu sellele muudatusele ei teki olukorda, kus hindamisel diskrimineeritaks taotlejaid, kelle investeeringud ei nõua energiaauditi läbi viimist.

Eelnõu §-s 2 muudetakse maaeluministri 31. mai 2018. a määrust nr 35 „Vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus“.

Eelnõu § 2 punktiga 1 täiendatakse määruse § 4 lõikega 3¹, milles täpsustatakse kulu abikõlblikkuse tingimusi. Päikese energiaallikast elektrienergia tootmiseks kasutatava seadme ostmise, kapitalirendi ja paigaldamise kulu on abikõlblik ilma energiaauditit tegemata. Päikese energiaallikast elektrienergia tootmiseks kasutatava seadme ostmise, kapitalirendi ja paigaldamise kulu abikõlblikkust hinnatakse viimase kahe aasta elektri tarbimisteatise alusel.

Eelnõu § 2 punktiga 2 täiendatakse määruse § 9 lõiget 5, millega täpsustatakse § 4 lõikes 3¹ nimetatud tegevust. Kui tegemist on § 4 lõike 3¹ mõistes päikese energiaallika ostmise, kapitalirendi või paigaldamise kuluga, on võimalik esitada taotlejal elektri tarbimisteatis viimase kahe aasta elektri tarbimise kohta. Näiteks kui tarbimisteatis on väljavõtte tarbimiskoha

viimase kolme aasta andmetest, vaadatakse viimase kahe aasta elektrienergia tarbimist. Energiahindade kiire tõus tingib vajaduse kiirendada investeeringute tegemist tootmisüksustes päikese energiaallikale üleminekuks, et vähendada tootmisprotsessis kulutusi elektrienergiale. Seetõttu on päikese energiaallikale ülemineku taotlemisel kaotatud energiaauditi läbi viimise nõue. Muude taastuvenergia allikate puhul jääb energiaauditi tegemise nõue kehtima, milles audiitorid toovad välja tootmisüksuse enda energiatarbimise vajadust arvestava seadme võimsuse, mille ulatuses on toetatav tegevus abikõlblik. Näiteks, kui vesiviljeluskasvanduses soovitakse juba olemasolevale päikeseelektrijaamale soetada efektiivsuse tagamiseks akupanka, et energiat salvestada, siis seda saab lugeda eelnõu mõistes päikese energiaallikast elektrienergia tootmiseks kasutatava seadme hulka ja on sellisel juhul abikõlblik ilma auditit läbiviimata.

Eelnõu § 2 punktis 3 täiendatakse määruse § 9 lõike 7 punkti 9 selliselt, et edaspidiselt arvestatakse taotluse menetlemisel taotleja energiakulu taotlemisele eelnenud kahe aasta kohta, milleks saab esitada elektri tarbimisteadise, kui toetust taotletakse vesiviljelusettevõtte üleminekut taastuvale energiaallikale.

Eelnõu § 2 punktis 4 muudetakse toetuse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemise tähtaega. Määruse jõustumisel tuleb PRIA-l otsus taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise osas teha 60 tööpäeva jooksul taotluse esitamise tähtaja lõppemisest arvates. KTKS-i § 31 lõike 3 punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima toetatava tegevuse ellu, sealhulgas esitama PRIA-le kõik tegevuse elluviimisega seotud kuludokumendid hiljemalt 30. juuniks 2023. aastal. Kuna on teada, et PRIA peab 2022. a menetlema veel mitmete teiste meetmetega seotud taotlusi, siis võib tekkida olukord, kus ühele ajahetkele satub mitu taotlusvooru. Selleks, et PRIA-l oleks võimalik oma tööd paremini korraldada, nähaksegi eelnõuga PRIA-le ette pisut pikem tähtaeg taotluste menetlemiseks. PRIA võib ka edaspidiselt teha taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse varem kui 60 tööpäeva jooksul.

Eelnõu §-s 3 muudetakse maaeluministri 18. jaanuari 2022. a määrust nr 4 „2022. aastal toetatavate „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020“ meetmete ja tegevuste liigid“

Eelnõu §-ga 3 muudetakse määrust nr 4. Määrust täiendatakse punktiga 7, millega lisatakse toetatavate meetmete nimekirja uus meede „Vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus“.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

4. Määruse mõjud

Eelnõuga muudetavate määruste jõustumisel taotleja ega toetuse saaja halduskoormus ei suurene. Kuna tegemist on õigusaktide muutmisega, siis muudatuste jõustumisega seoses jääb PRIA töökoormus samaks nii toetuse taotluste kui ka toetuse maksetaotluste menetlemisel.

Määruse rakendamisel on positiivne mõju majandusele, keskkonnale ja selle kaudu ka maa- ja rannapiirkondade arengule.

Eelnõu § 1 mõjud

Määruse jõustumine annab kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevatele ettevõtjatele võimaluse taotleda toetust energia- ja ressursisäästlikumate transpordivahendite soetamiseks ja kapitalirendiks. Selline meede võimaldab sektoris läbi viia struktuurset muutust, millega liigutakse järjest enam keskkonnasäästlike energialahenduste kasutamise suunas. Lisaks on kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevates ettevõtetes varem tehtud energia- ja ressursikasutuse auditid välja toonud võimalused ressursimahukuse vähendamiseks, mis aitab muuta ettevõtte toimimise kulutõhusamaks. Eelnõuga tehtavate muudatustega avaldatakse positiivset mõju keskkonnale, sest väiksema koguse CO₂ heitgaaside õhkupaiskumisel väheneb transpordist tingitud keskkonnakoormus. Ettevõtjatel tekib võimalus hakata kasutama säästvamaid energiatooteid ning keskkonnasäästlikumate ning soodsamate energialahenduste kasutuselevõtt avaldab mõningast positiivset mõju ka majandusele. Põllumajandus- ja Toiduameti andmebaasi andmetel tegutseb Eestis kokku 104 erinevat kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevat ettevõtet, neist ettevõtetest asuvad Harjumaal 20, Pärnumaal 18 ja Tartumaal 14 (ehk 50%). Vaid Lääne-Virumaal ja Valgamaal ei ole ühtegi teavitatud kalakäitlemise ettevõtet. Teistes maakondades jääb samalaadsete ettevõtete arv 1 ja 9 vahele (Jõgevamaal 9, Ida-Virumaal 8, Läänemaal 5, Hiiumaal 5, Viljandimaal 5, Põlvamaal 4, Järvamaal 2, Võrumaal 2 ja Raplamaal 1). Võttes arvesse seda, et enamik kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisettevõtteid asuvad maapiirkondades, siis kaasneb tänu eelnõu määrusena rakendamisele positiivne mõju regionaalsele ettevõtlusele ka väljaspool Harjumaad.

Seoses Euroopa Liidu roheleppe paketiga „Eesmärk 55“ on teinud Euroopa Komisjon ettepaneku sõiduautode ja kaubikute CO₂ heite normid ülevaatamiseks. Ettepanekuga kehtestatakse 2030. aastaks suuremad kogu Euroopa Liitu hõlmavad heitkoguste vähendamise eesmärgid ja seatakse 2035. aastaks uus 100%-i eesmärk. Praktikas tähendab see, et alates 2035. aastast ei ole sisepõlemismootoriga sõiduautosid ega kaubikuid enam võimalik Euroopa Liidu turule lasta. Sõiduautode ja kaubikute kavandatavate rangemate CO₂ heite normide eesmärk on toetada liikmesriike jõupingutuste jagamise määruse kohaste suurendatud riiklike eesmärkide saavutamisel, ergutades samal ajal kõnealuses sektoris uuenduslike tehniliste lahenduste kasutuselevõttu. Ajas on hakanud kasvama tarbijate huvi, kuidas on toode temani jõudnud ning millist ökoloogilist jalajälge toode laiemas pildis omab.¹ Eesti kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega tegelevatel ettevõtjatel on suurema osa oma toodangumahust suunanud ekspordile, mistõttu on oluline nii kodu- kui ka välisturu jaoks minimaalne keskkonna jalajalg kogu tarneahelas. Määruse muudatustega on võimalik toetada Eesti kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevate ettevõtete struktuurset üleminekut tarneahelas energia- ja keskkonnasäästlikumaks. Samuti sisaldab pakett „Eesmärk 55“ ettepanekut taastuvenergia direktiivi läbivaatamise kohta, millega tahetakse suurendada praegust Euroopa Liidu 2030. aasta eesmärki, mis on taastuvate energiaallikate vähemalt 32% asemel 40%

osakaalu saavutamine kogu energiaallikate jaotuses.¹ 40 % taastuenergia osakaal summaarsest lõpptarbimisest aastaks 2030 tähendab, et suurem osa CO₂ heite vähendamise protsessist tuleb ellu viia 15 aasta jooksul (aastatel 2030–2045). Kuigi direktiiviga kehtestatakse kaugeleulatuvate eesmärkide seadmise kaudu pikaajaline strateegia, peaks käima taastuenergia kasutuselevõtt ja eesmärkide täitmine käsi käes. Lühiajalises perspektiivis on asjakohane keskenduda juba väljatöötatud taastuvate energiaallikatele nagu on päikesepaneelid.² Eelnõu muudatuste jõustumisega on kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlejatel võimalik taotleda käesoleval EMKF-i perioodil toetust auditivabalt taastuva energiaallikate soetamiseks, kapitalirendiks ja paigaldamiseks, mis aitab juba praegu tootmises liikuda taastuenergia kasutamise suunas. Lisaks, võttes arvesse järk-järgult tõusvaid energiahindasid, luuakse eelnõu muudatustega võimalused kalapüügi- ja vesiviljelustoodete käitlemisega tegelevatele ettevõtjatele võtta kasutusele soodsamate energiakandjatega seadmeid.

Eelnõu § 2 mõjud

Eelnõus tehtava muudatuste eesmärk on võimaldada vesiviljeluse sektori ettevõtjatel teha energiasäästlikemaid investeeringuid. Eesti vesiviljeluse moodustavad kolm peamist tegevusvaldkonda: kaubakala kasvatamine, vähikasvatuse ja kala kasvatamine looduslikes veekogudesse taasasustamiseks. Lisandunud on neljas tegevusvaldkond: vetika- ja karbikasvatuse. Põllumajandus- ja Toiduameti andmetel tegeles 2022. aastal vesiviljelussektoris 51 tegevusloaga ettevõtjat, kellest 29 kasvatas kala ja 22 jõevähki. Mõned ettevõtjad tegelevad mitme vesiviljelusliigi kasvatamisega. Enamik Eesti vesiviljelustoodangust tuleb maismaal paiknevatest kasvandustest ning meres kalakasvatamine on näitamas huviliste osas kasvutrendi.

Euroopa Komisjon esitas 14. juulil 2021. aastal ettepanekud osana seadusandlike ettepanekute paketist „Eesmärk 55“. Paketi eesmärk on viia ELi kliima- ja energiapoliitika raamistik kooskõlla ELi uue ambitsioonika 2030. aasta kliimaeesmärgiga vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet vähemalt 55 % ning aidata tal saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsuse eesmärk.³ Antud pakett „Eesmärk 55“ sisaldab ettepanekut taastuenergia direktiivi läbivaatamise kohta. Ettepanekuga tahetakse suurendada praegust ELi tasandi eesmärki, mis on taastuvate energiaallikate vähemalt 32% osakaalu saavutamine 2030. aastaks kogu energiaallikate jaotuses, vähemalt 40%-le. Päikesepaneelid on selleks kõige lihtsaim ja kindlaim valik hakata tootma ise 100% puhast energiat ja hoida kokku elektrikuludelt. Eelnõu muudatus aitab kaasa vesiviljelussektoril muutuda energia- ja keskkonnasäästlikmaks. Lisaks aitab hetke ühiskonnas, kus tõusevad energiahinnad kiiresti soodustada taastuenergia kasutuselevõttu. Samuti annab eelnõu suurema paindlikus PRIA-le toetuste taotluste menetlemiseks.

Eelnõu § 3 mõjud

Määruse jõustumine annab vesiviljelustoodete tootmisega tegelevatele ettevõtjatele võimaluse 2022. aastal taotleda toetust Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi meetmest „Vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus“ tegevusteks, mis on seotud nii energiat säästvate investeeringute tegemise kui ka negatiivse keskkonnamõju vähendamisega.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/et/policies/green-deal/eu-plan-for-a-green-transition/>

² Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee „Taastuenergia direktiivi läbivaatamine“ (2021, Brüssel)

³ <https://www.consilium.europa.eu/et/policies/green-deal/eu-plan-for-a-green-transition/>

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõuga tehtavad muudatused puudutavad varasemalt välja töötatud toetusmeetmeid, seega ei kaasne sellega täiendavaid menetlusprotsessi ega IT-arendustegevusi puudutavaid kulusid.

Määruse rakendamisega seotud kulutused on planeeritud riigieelarvesse. Meetme „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“ rakendamiseks on EMKF-i rakendamise perioodil aastaks 2022 on planeeritud 6 529 140 eurot, millest 75% ehk 4 896 855 eurot kaetakse EMKF-ist ning 25% ehk 1 632 285 eurot Eesti Vabariigi eelarvest.

Meetme „Vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus“ rakendamiseks on aastaks 2022 on planeeritud 650 000 millest 75% ehk 455 000 eurot kaetakse EMKF-ist ning 25% ehk 195 000 eurot Eesti Vabariigi eelarvest.

EMKF-i seirekomisjoni istungil 9. märtsil 2022. a otsustati EMKF-i 2014-2020 Eesti rakenduskava muuta, mille kohaselt lisandub rahalisi vahendeid meetmete „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“ ja „Vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus“ eelarvesse. Muudatused EMKF Eesti rakenduskavas jõustuvad pärast Euroopa Komisjoni poolset heakskiitu, mille kohaselt on meetme „Kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemise energia- ja ressursisäästlikumaks muutmise toetus“ eelarvesse plaanitud pärast Eesti rakenduskava muutmist 4 465 747 eurot ehk kokku on meetme eeldatavaks planeeritud eelarveks 6 529 140 eurot. Meetmesse „Vesiviljelusettevõtte negatiivse keskkonnamõju vähendamise toetus“ suunatakse pärast EMKF-i Eesti rakenduskava muutmist täiendavalt 650 000 eurot.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati infosüsteemis EIS kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile ning saadeti arvamuse esitamiseks Transpordiametile, PRIA-le, kalapüügi- ja vesiviljelussektori tootjaorganisatsioonidele, vesiviljelussektori esindusorganisatsioonidele ning Eesti Kalaliidule. Keskkonnaministeerium, PRIA ja Eesti Kalaliit esitasid eelnõu kohta ettepanekud, millega arvestamine või mitteamarvestamine on esitatud seletuskirja lisas olevas märkuste tabelis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Saron
Kantsler